

to Hovedpunkter. Det ene er Spørgsmaalet om Jor-
men for de Geistliges Lønning, det er Spørgsmaalet
om, hvorvidt Tienderne skulle inddrages i Stats-
kassen, og Præsterne lønnes med Penge, eller om
Tienderne for en Del skulle blive ved Kaldene, og
kun det Overflødige tages bort derfra. Hvad man
nu end vil hørme om dette Spørgsmaal i og
for sig, hvad enten man nu maatte anse det for
rigtigt at lønne Præsterne med Penge, eller man maatte
finde det rigtigt at lønne dem paa den her foreslaaede
Maade — et Spørgsmaal, hvorom der ganske vist
kan være forskjellige Meninger, og hvorom jeg og
saa tør sige, at der mellem dem, som med mig
have stillet dette Forslag, ingenlunde er fuldstæn-
dig Enighed — saa tror jeg dog, man maa sige,
at dette Spørgsmaal ingenlunde har den Betyd-
ning, at det bør afholde os fra at modtage en
Reform, som man saa længe har eftertragtet.
Man har i denne Henseende gjort gjældende, at
der i dette Spørgsmaals Afgjørelse overensstem-
mende med vort Forslag laa en Erkjendelse af,
at Præsterne dannede en særegen Stand, eller at
Præsterne's Stilling til Staten var anderledes end
andre Embedsmænds, og det er denne vrang An-
skuelse, som man ikke vil give en Støtte ved at
gaae ind paa at lade en Del af Tienden blive
ved Kaldene. Jeg tror nu ikke, det har Noget
sombest med dette Spørgsmaal at gjøre, thi hvad
enten man mener, at Præsterne ere Statsembeds-
mænd paa en særegen Maade eller ikke mener det,
saa ere Alle vist enige om, at den Løn, de faae,
faae de fra Staten, og at de altsaa i den Hen-
seende ere Statsembedsmænd, og den Betragtning,
som Mange dele, at Præsterne bør have en sæ-
regen Stilling, synes saaledes hverken at kunne
styrkes eller svækkes ved den Maade, hvorpaa Sta-
ten finder det rigtigt at lønne Præsterne. Det er
derfor, vi ikke kunne tillægge dette Spørgsmaal
en saadan Betydning, at det burde forhindre os fra
at modtage den tilbudte Reform. Man har frem-
deles fra en anden Side gjort gjældende, at der
var et stærkt Ønske om en Afløsning af Tienden,
og at dette Ønskes Opfyldelse vilde vanskeliggjøres
ved vort Forslag. Jeg tror imidlertid, at hvis
det maatte lykkes de Herrer, som ønske en saadan
Reform, at vinde Regjeringen og overhovedet at
kunne gjennemføre en saadan Afløsning af Tienden,
saa vil virkelig dette Hensyn i den Henseende være
saa underordnet, at Sagen ingenlunde derpaa vil
kunne strande. — Det andet Hovedpunkt, man har
gjort gjældende, indeholdes i § 11; det er den
Maade, hvorpaa der efter det af os gjorte For-
slag skal tages Bestemmelse med Hensyn til det
mulige Overskuds Anvendelse til andre Diemed
end kirkelige. Man har der — og det er navnlig
det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Balg-
kreds (S. N. Hansen), som saa stærkt har gjort
det gjældende — villet finde en lille Anag, hvorpaa
Anskuelsen om Kirkens Eiendomsret over disse Eiendomme
skulde kunne henge sig. Jeg tror, at

naar man uheldet vil overveie dette Forhold, fin-
des der ikke Skygge af denne Betragtning i dette
Forslag. Det er dog for det Første paa Finants-
loven, at disse Indtægter og Udgifter opføres, det
er Lovgivningsmagten, der bestemmer, hvorledes
Lønningen skal være, det er Lovgivningsmagten, der
bestemmer, hvorledes Overskudet skal anvendes til
kirkelige Diemed, og det er endelig Lovgivnings-
magten, som, selv efter dette Forslag, bestemmer,
hvor vidt Overskudet kan anvendes til andre
Diemed end kirkelige. Jeg tror, at der deri
ligger en saa fuldstændig Erkjendelse, som vel er
mulig, af, at disse Midler ere Statens Eiendom,
at det er Staten, som tager Bestemmelse om
dem, at der som sagt ikke er Skygge af, at deri
skulde ligge nogen Erkjendelse af, at Kirken har
nogen Eiendomsret med Hensyn til disse Eiendomme.
Jeg tror altsaa, at der heller ikke fra
den Side er nogen som helst Fare forbunden med
dette Forslag. Derimod er der en anden Forskjel,
idet vi foreslaa, at Overskudets Anvendelse kun
skal afgjøres ved særlig Lov. Der er ganske vist
deri en vis Indskrænkning i Bevillingsmyndigheden,
men dertil maa dog bemærkes, at for det Første
vil det være en særdeles lang Tid, inden der
overhovedet kan blive Tale om Anvendelse af et
saadant Overskud, og for det Andet er det meget
tvivlsomt, ja vistnok meget usikkert, om der over-
hovedet vil komme noget Overskud, saaledes at
dette i Virkeligheden bliver en ren theoretisk Be-
tragtning, og endelig maa det vel bemærkes, hvi-
det er, der her binder Bevillingsmyndigheden.
Det er Lovgivningsmagten selv, og naar det i
Tiden viser sig, at der ikke er nogen som helst Brug
for denne Bestemmelse, eller at der ikke er nogen-
sombest Fare ved at foretage en Forandring deri,
saa vil jo den Anskuelse, der holder saa stærkt
paa Bevillingsmyndighedens udelukkende Ret,
og saa med stor Lethed kunne sætte denne Sag
igjennem. Det er den Grundopfattelse, der gjør,
at vi, selv om vi maatte dele den Mening, som
er udtalt af de ærede Herrer, selv om vi maatte
anse det for rigtigere, at Præsterne bleve lønede
med Penge, og selv om vi maatte anse det for
rigtigere, at det mulige Overskuds Anvendelse
ligefrem blev gjort afhængig af Finantsloven, saa
vilde vi dog ikke anse det for forvarligt at afvise
denne Reform, idet vi ikke kunde tillægge disse
Punkter en saadan Betydning, at de burde afholde
os fra at modtage en Reform, der saa stærkt er
ønsket af Befolkningen, som i saa væsentlige
Punkter kommer dens Ønsker imøde, og som nu
altsaa saa let vil kunne føres igjennem. De
Herrer, der have stillet Hovedforslaget, have jo en
anden Betragtning, og det skal ikke falde mig ind
at falde nogen Dom over deres Betragtning; jeg
vil kun hævde den Opfattelse, som gjør, at vi
maa følge en anden Fremgangsmaade. Vi tro,
at det overhovedet er mest stemmende med det
konstitutionelle Liv i Almindelighed, navnlig i en